

Pätevyysvaatimukset kylmäalan asennus- ja huoltotöissä asetusten 1187 / 2001 ja sen muutoksen 1239 / 2003 mukaan**Perusteet**

Kylmäalan yritysten pätevöittäminen perusteena on ollut huoli ilmakehän otsonikerroksen pienenemisestä ja "kasvihuoneilmioistä" eli maapallon lämpötilan kohoamisesta ihmiskunnan tuottamien kasvihuonekaasujen vaikutuksesta.

Tarkoituksena on siis varmistaa pätevöitetyn henkilöstön avulla CFC, HCFC ja HFC kylmäaineiden (voimakkaiden kasvihuonekaasujen) pitäminen entistä tarkemmin laitteistojen ja laitosten sisällä.

Pätevöittäminen

Vuoden 2002 alusta alkoi kylmäalan asennus- ja huoltotöiden luvanvaraisuuden siirtymäaika Suomessa. Kylmäalan asennus- ja huoltoyritysten oli tehtävä toimintailmoitus TUKESille (Turvatekniikan Keskukselle) ja sen lisäksi osoittaa vastuuhenkilön pätevyys kylmäalan töiden valvomiseen vuoden 2003 loppuun mennessä. Pätevyys oli osoitettava "Kylmäaineiden käsittely ja Lainsäädäntö" kurssin todistuksella sekä tulityökortilla, työturvallisuuskortilla, sähkötyöturvallisuuskortilla ja Ensiapu 1 todistuksella.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan luvanvaraisuuden piti alkaa vuoden 2004 alusta alkaen. Käytännön syistä virallinen ja lopullinen kylmäalan asennus- ja huoltotöiden **luvanvaraisuus alkoi Suomessa 1.1.2005**.

Asetuksissa 1187/2001 ja 1239/2003 on määritelty vastuuhenkilöiden pätevyysvaatimusten lisäksi myös asennus- ja huoltohenkilökunnan pätevyysvaatimukset. TUKESin ylläpitämä kylmäalan toiminnanharjoittajien vastuuhenkilöiden rekisteri löytyy internet sivulta www.tukes.fi → Toimialat → Muut → Kylmälaiteliikkeit.

Rekisterissä toiminnanharjoittajien toiminta-alat on jaettu neljään ryhmään:

- yli 3 kg kylmäainetta sisältävät laitteet ja laitokset
- alle 3 kg kylmäainetta sisältävät laitteet ja laitokset
- Kulkuvälineet ja työkoneet
- Jätehuoltotoiminta

Vastuuhenkilön vastuulla on yrityksen asennus- ja huoltotöiden suorittaminen sekä kylmäaineiden käsittely asetusten ja standardien mukaisesti. Lisäksi vastuuna on asentajien ja huoltohenkilöstön pätevyyden varmistaminen ja dokumentointi.

Asetuksen mukaan kylmäalan toiminnanharjoittajan "pääasiallisessa palveluksessa tulee olla vastuuhenkilö". Käytännössä vastuuhenkilöllä pitää olla tosi-asiallinen mahdollisuus vaikuttaa asennus- ja huoltotoimintaan.

TUKESin rekisteröinti yritysten ja toiminnanharjoittajien vastuuhenkilöistä on siis käytännössä lupa ko. yritykselle tehdä kylmäalan asennus- ja huoltotöitä. Jokaisella rekisterissä olevalla yrityksellä ja toiminnanharjoittajalla on yksilöllinen rekisterinumero.

Tilanne käytännön asennus- ja huoltotöissä

Tilaavan asiakkaan tulisi tarkistaa, että kylmätöitä tarjoavan / tekevän toiminnanharjoittajan nimi löytyy TUKES:in rekisteristä. Jos ei löydy, niin kylmälaitosta asentava tai huoltava toiminnanharjoittaja syyllistyy rikoslain, kohdan ympäristörikokset, rikkomiseen.

Lisäksi tällaisen, ilman rekisteröintiä toimivan, toiminnanharjoittajan merkintä kylmälaitoksen huoltopäiväkirjassa on mitätön.

Kylmäalan asennus- ja huoltotöitä saa tehdä vain rekisteröidyn yrityksen vastuuhenkilö tai vastuuhenkilön alaisuudessa toimivat riittävän pätevyyden omaavat asentajat ja huoltohenkilöstö.

Toimintailmoitus ja rekisteröinti 1.1.2005 jälkeen

Asetuksen 1187/2001 mukaan toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus TUKESille (Turvatekniikan Keskukselle) ennen kylmäalan asennus- ja/tai huoltotoiminnan aloittamista.

Ilmoituksesta (saa TUKESin nettisivuilta) on käytävä ilmi:

- toiminnanharjoittajan nimi ja yhteystiedot
- tiedot vastuuhenkilöstä ja hänen pätevydestään
- onko toiminta asennus- ja huoltotoimintaa (alle tai yli 3 kg) vai jätteenkäsittelyä
- tiedot toimintaan tarvittavista laitteista ja työkaluista

Asetuksessa 1239/2003 kerrotaan kylmäalan pätevyysvaatimukset seuraaviin tapauksiin:

- Yli 3kg kylmäainetta sisältävät laitteet
 - vastuuhenkilö
 - asennus- ja huoltohenkilöstö
- Alle 3kg kylmäainetta sisältävät laitteet
 - vastuuhenkilö
 - asennus- ja huoltohenkilöstö
- Sammutus- ja torjuntalaitteiden asennus ja huolto
- Jätteenkäsittely- ja hyödyntämisalaja
- Kulkuvälineiden ja työkoneiden asennus ja huolto
 - vastuuhenkilö
 - asennus- ja huoltohenkilöstö

Toimintailmoituksen ja tarvittavien todistusten lähettämisen jälkeen TUKES ilmoittaa hakijalle kirjallisesti rekisteröinnin vahvistamisesta – edellyttäen toki, että vastuuhenkilön pätevyys on osoitettu asetuksen pätevyysvaatimusten mukaisesti.

Vastuuhenkilön vaihtuessa

Toiminnanharjoittajan on tehtävä uusi ilmoitus viimeistään kolme kuukautta sen jälkeen, kun vastuuhenkilö on vaihtunut tai toiminta on muutoin muuttunut oleellisesti.

Täydennettäessä ilmoitusta on osoitettava, että uusi vastuuhenkilö täyttää asetuksen pätevyysvaatimukset.

Uusi asetus 842 / 2006 eli F-kaasuasetus muuttaa HFC laitosten määräaikaistarkastuksia ja henkilöstön pätevyysvaatimuksia

YLEISTÄ

- asetus 842 on astunut voimaan 4.7.2006, käyttöönotto vaiheittain
- koskee fluorattuja hiilivetyjä eli HFC (R404A, R134a, R407C, R410A, R507, ym) aineita, alettu soveltaa kylmlaitoksiin 4.7.2007 lukuun ottamatta 9. artiklaa ja liitettä II, joita sovelletaan 4.7.2006 lähtien = kertakäyttösäiliöt

ASETUKSEN 842 VOIMAAN TULLEET KOHDAT

- määräaikaiset vuototarkastukset 4.7.2007 alkaen: 3 - 30 kg laitokset kerran 12 kuukaudessa, 30 – 300 kg laitokset kerran 6 kuukaudessa ja yli 300 kg laitokset kerran 3 kuukaudessa - vuotojenhavaitsemisjärjestelmän asentamisen jälkeen kerran 6 kuukaudessa
- ohjeet vuotojen estämisestä ja vuotojen havaitsemisjärjestelmien käyttöönottamisesta 4.7.2007 alkaen
- ohjeet kylmäaineen talteen ottamiseksi
- kertaalleen täytettävien säiliöiden markkinoille saattaminen, kielletty 4.7.2007 alkaen paitsi jos säiliön osoitetaan olevan valmistettu ennen kesäkuuta 2006

ASETUKSEN 842 / 2006 ERI KOHTIA TARKENTAVAT ASETUKSET

ASETUS 1516/2007, VUOTOTARKASTUSMENETTELY

- astunut voimaan 9.1.2008
- tarkentaa asetuksen 842 artiklaa 3, "Vuotojen estäminen", vuototarkastusmenettely koskee **yli 3 kg laitteita ja laitoksia**
- katso skill.fi → tiedostopankki

ASETUS 1494/2007, MERKINTÄ

- sovelletaan käytäntöön 1.4.2008 alkaen
- tarkentaa asetuksen 842 artiklaa 7, "Merkitseminen"
- koskee **kaikkia** laitteita, joissa on fluorattuja kasvihuonekaasuja
- katso skill.fi → tiedostopankki

ASETUS 1493/2007, KYLMÄAINETIETOJEN ILMOITTAMINEN

- astunut voimaan 7.1.2008
- tarkentaa asetuksen 842 artiklaa 6 "Tietojen ilmoittaminen"
- sisällytettävä arviot tärkeimmissä käyttösovellusluokissa käytettävistä fluorattujen kasvihuonekaasujen määristä, jotta saataisiin lisätietoa asianomaisten alojen päästötiedoista
- katso skill.fi → tiedostopankki

Asetuksen 842 artiklaa 5, ”Koulutus ja pätevänti”, tarkentava asetus on hyväksytty joulukuussa 2007. On käsiteltävänä Ympäristöministeriössä. Siinä on perusteet yritysten ja henkilöiden sertifiointeille. Sen perusteella tehdään kansalliset asetukset.

Yritysten sertifiointeille tullaan määrittelemään vaatimukset asetuksen pohjalta.

Kylmäalan osaajien henkilösertifiointi on suurin muutos Suomen nykyiseen järjestelmään kylmäalan henkilöiden pätevyysvaatimuksiin liittyen.

Kansallisella asetuksella tullaan määrittelemään kaikkien alla mainittujen, tarkentavassa asetuksessa olevien, kategorioiden henkilösertifiointin yksityiskohtaiset perusteet.

- Kategoria I: yli 3 kg kylmäainetta sisältävät laitteet ja laitokset
- Kategoria II: alle 3 kg kylmäainetta sisältävät laitteet ja laitokset
- Kategoria III: kylmäaineiden talteenotto alle 3 kg laitteista
- Kategoria IV: vuototarkastus yli 3 kg laitoksiin koskematta kylmäainepiiriin

Asetuksessa 842 sanotaan, että jäsenvaltioiden on mukautettava omat koulutus- ja päteväntivaatimuksensa 4.7.2008 mennessä. Tähän on kuitenkin tullut viivästysten takia lisää aikaa yksi vuosi.

Koulutusta ja päteväntiä tarkentavan asetuksen liitteessä on monia yksityiskohtia ohjeita ja niiden lisäksi lista, josta selviää tarkasti eri kategorioiden osaamisvaatimukset.